

פרס יצחק בן-צבי לפרופ' משה ויינפלד על ספרו

מיהושע עד יאשיהו

פרס בן-צבי מוענק השנה לפרופ' משה ויינפלד על ספרו 'מיהושע ועד יאשיהו: תקופות מפנה בתולדות ישראל מההתנחלות ועד חורבן בית ראשון'. פרופ' ויינפלד הציב לעצמו במחקר זה את המשימה הקשה לחשוף בספרי הנביאים הראשונים את המשקעים ההיסטוריוגרפיים וההיסטוריוסופיים של המאורעות הגדולים בחיי האומה היהודית בארצה בתקופה זו. מבחינה מתודולוגית הוא ביקש והצליח להתמודד עם שתי משימות קשות ושונות זו מזו עד מאוד. מצד אחד, הוא נהג כהיסטוריוגרף, ובחן והעריך בדרך אנליטית-ביקורתית מפורקת ומאוננת את האירועים החשובים בחיי האומה, תוך כדי בחינה השוואתית ודקדקנית של הרקע ההיסטורי הכללי. מצד אחר, הוא בחן כהיסטוריוסוף את השפעתן ואת רישומן של תקופות המפנה, על עולמה הרוחני של האומה, על ערכיה החברתיים והמוסריים, על חוקיה, על אמונתה ועל עיקריה הדתיים. ההשוואות ההיסטוריוסופיות המאלפות, שערך פרופ' ויינפלד בעניין זה עם עמים אחרים, קרובים ורחוקים, מבליטות את הייחודיות של ערכי ישראל. אין ספק כי הצטלבותן של הגישה ההיסטוריוגרפית והגישה ההיסטוריוסופית במחקרו באו לידי ביטוי מכריע בעצם הגדרתם וזיהוים של המאורעות הבולטים והחשובים ביותר או של תקופות המפנה. לדידו היו הם: כיבוש הארץ וההתנחלות בה, כינון המלוכה, הקמת בית-המקדש, חורבן שומרון, הרפורמה של חזקיהו והרפורמה של יאשיהו. הידע העצום של פרופ' ויינפלד על העולם העתיק בסהר הפורה ומחוצה לו — כולל העולם הקלאסי ותרבותו — לרבות תעוזתו האסוציאטיבית, העניקו להשוואותיו ולמסקנותיו מימד מיוחד ומקורי; הן מאירות את עיני הקורא, מאלצות אותו לחשוב, ובה בעת הן מסיבות לו עונג אינטלקטואלי רב. מקוריותו, עמקותו וסמכותו הלמדנית מציבות את מחקרו בשורה אחת עם גדולי המחקרים בתולדות ישראל בתקופת המקרא. משום כך החליטה ועדת השופטים להביע לו הוקרה ותודה בהענקת פרס בן-צבי לשנת תשנ"ג.

ועדת השופטים: פרופ' ג' ורבורג (יו"ר)

פרופ' א' בן-תור

א' ידלין

פרופ' א' כשר

פרופ' ד' רוזנטל

פרופ' י' שלמון